

Rekomendācijas ģimenes ārstiem COVID-19 pacienta novērošanai un nosūtīšanai uz stacionāru

Aicinām izmantot COVID-19 pacienta neklātienes konsultācijas shēmu un veselības stāvokļa novērtējuma tabulu (*skatīt abus pielikumus*). Materiāls no BMJ žurnāla, kas publicēts 2020. gada 25.martā, *Covid-19: a remote assessment in primary care. BMJ 2020; 368 doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.m1182> (Published 25 March 2020) Cite this as: BMJ 2020;368:m1182*, kā arī 2020. gada 12. novembrī *Greenhalgh T, Thompson P, Weiringa S, et al. What items should be included in an early warning score for remote assessment of suspected COVID-19? qualitative and Delphi study. BMJ Open 2020;10:e042626. doi:10.1136/bmjopen-2020-042626 <https://bmjopen.bmj.com/content/10/11/e042626>*

Ja pacients izskatās vai izklausās ļoti slims, piemēram, pārāk aizelsies, lai parunātu, uzreiz uzdodiet galvenos klīniskos jautājumus. Pārbaudiet elpošanas funkcijas: smagi slimi pacienti nereti nespēj runāt pilnos teikumus.

Vai Jums ir apgrūtināta elpošana?

Vai šodien ir sliktāk nekā vakar?

Kā elpas trūkums Jums traucē?

Kurus [pneimonijas] pacientus sūtīt uz slimnīcu?

- **temperatūra > 38 °C** [*attiecas uz pneimonijas pacientiem (drudzis, klepus, tahipnoja un/vai dispnoja)*];
- **elpošanas ātrums > 20 elpas vilcieni minūtē;**
- **pulss > 90 sitieni minūtē ar pēkšņu apjukumu;**
- **skābekļa piesātinājums ≤ 94%**, ja ir iespēja noteikt pulsa oksimetrijas rādījumu.

Iespējamie COVID-19 infekcijas simptomi:

- paaugstināta temperatūra,
- klepus,
- nogurums,
- elpas trūkums,
- mialģija,
- anoreksija,
- kakla sāpes,
- aizlikts deguns,
- galvas sāpes,
- caureja,
- slikta dūša un vemšana,
- ožas vai garšas sajūtu traucējumi.

Iespējama arī asimptomātiska norise.

Smagas slimības gaitas riska faktori:

- vecums >65 gadiem,
- smēķēšana,
- aptaukošanās,
- cukura diabēts,
- arteriāla hipertensija,
- sirds slimības,
- hroniskas plaušu slimības,
- cerebrovaskulāras slimības,
- hroniska nieru slimība,
- imūnsupresija,
- onkoloģiskas slimības.

Pieci COVID-19 simptomi, kas var liecināt par sliktu slimības gaitu:

1. ilgstošs drudzis (>7 dienām),
2. elpas trūkums,
3. zems asiņu skābekļa piesātinājums asinīs,
4. muskuļu sāpes,
5. blakusslimības.

COVID-19 var izpausties kā:

- augšējo elpceļu vīrusa infekcija (piemēram, sāpošs kakls),
- apakšējo elpceļu infekcija (piemēram, klepus, drudzis un viegla aizdusa),
- gripai līdzīga slimība (ar drudzi, drebuļiem, galvassāpēm un mialģiju),
- kuņģa-zarnu trakta slimība (ar sāpēm vēderā, sliktu dūšu, vemšanu un caureju).

COVID-19 plaušu bojājumi mēdz izpausties kā perfūzijas defekts (t. i., grūtības pārnest skābekli pāri *alveolārajai membrānai*), nevis elpošanas defekts (grūtības nogādāt gaisu alveolās kā astmas gadījumā).